

DOI: DOI: <https://doi.org/10.32626/2309-9763.2022-32-207-217>

УДК: 378:56/98;56

Алексеев Александр Олександрович,

кандидат педагогічних наук,

старший викладач кафедри спорту і спортивних ігор,

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

Кам'янець-Подільський, Україна

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-6950-4413>

aliexsieiev@kpnpu.edu.ua

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ З УЧНЯМИ

Анотація. У статті схарактеризовано логіку організації професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури до організації індивідуальної роботи з учнями. Узагальнено сучасні тлумачення сутності педагогічного експерименту. Конкретизовано принципи, на які опиралось експериментальне дослідження професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури до організації індивідуальної роботи з учнями. Висвітлено ключові віхи авторської наукової розвідки впродовж кожного з етапів. На *пошуково-теоретичному* етапі здійснювався аналіз *міждисциплінарної* (педагогічної, філософської, енциклопедичної, словниково-довідникової) *літератури* з метою встановлення стану розв'язання проблеми дослідження; *виявлявся рівень вивченості проблеми* та її відображення у практиці; *визначалися об'єкт, предмет, мета, завдання, робоча гіпотеза дисертаційного дослідження, теоретико-методологічна база та науковий апарат, конструювався інструментарій експериментальної роботи.* На *діагностично-констатувальному* етапі (2017–2018 н.р.) проводилися експериментальні дії з метою уточнення робочої гіпотези, що давало змогу обґрунтувати складники (концепти) авторської концепції та системи професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури до організації індивідуальної роботи з учнями; відбувалося конструювання структурно-функціональної моделі означеного процесу. Окреслений етап передбачав організацію діагностичного та констатувального підетапів педагогічного експерименту з метою визначення стану сформованості готовності майбутніх учителів фізичної культури до організації індивідуальної роботи з учнями. Діагностика здійснювалася з урахуванням обґрунтованих компонентів, критеріїв, показників і рівнів досліджуваної готовності. Впродовж третього – *формуального* – етапу дослідження (2018–2020 н.р.) відбувалася цілеспрямована реалізація авторської системи професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури до організації індивідуальної роботи з учнями шляхом апробації педагогічних умов, впровадження яких в освітній процес спрямовувалося на досягнення мети дослідження. На четвертому – *аналітично-підсумковому* – етапі (2020–2021 н.р.) здійснено організацію контрольного зрізу стану сформованості досліджуваної

готовності задля доведення ефективності методики реалізації авторської системи; узагальнення підсумків експериментальної роботи та систематизація отриманих емпіричних даних підсумкової діагностики; осмислення перспективи реалізації результатів дослідження шляхом внесення змін у державні освітні стандарти загальної та вищої освіти.

Ключові слова: професійна підготовка; здобувачі освіти; майбутні вчителі фізичної культури; експеримент; організація; система; етап.

1. ВСТУП / INTRODUCTION

Постановка проблеми. Значущі трансформації, що спостерігаються у сфері шкільної та професійно-педагогічної освіти, зазвичай перебувають у безпосередній залежності від різноманітних інформаційних потоків, активного і прискореного фізичного та інтелектуального розвитку молоді, сучасних вимог до педагогічних кадрів нової генерації. Вирішення актуальної соціальної проблеми зі створення умов для зростання добробуту населення корелює з необхідністю збереження і поліпшення здоров'я членів суспільства усіх вікових груп, особливо учнів закладів загальної середньої освіти (далі – ЗЗСО).

Адже нині наукові медико-біологічні дослідження стану здоров'я дітей демонструють, що навчання в школі носить стресовий характер, а в критичні періоди дорослішання супроводжується зниженням адаптаційних можливостей організму, розвитком різних захворювань, зокрема: порушень з боку органів зору і серцево-судинної системи, опорно-рухового апарату (викривлення постави), появою нервово-психічних розладів тощо. Відтак виникає потреба в організації доцільної фізичної активності учнів на уроках фізичної культури з урахування індивідуальних можливостей кожного з них. Окреслена зміна стратегії фізичного виховання підростаючого покоління потребує відповідної підготовки вчителів фізичної культури до організації індивідуальної роботи з учнями. Вдосконалення означеного процесу передбачає використання майбутніми педагогами сучасних технологій на уроках з фізичної культури, що потребує конкретизації організаційних віх згаданого дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У наукових розвідках, де предметом авторського пошуку окреслено проблему вдосконалення професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури, відзначено доцільність організації цілеспрямованого педагогічного експерименту різного спрямування (Н. Степанченко [6], Ю. Танасійчук [7], І. Шаповалова [8], Н. Щекотиліна [10] та ін.). Проте дослідники не зосереджували увагу на проблемі розробки цілісної системи професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури до організації індивідуальної роботи з учнями, що потребує визначення чітких етапів дослідно-експериментальної роботи.

У контексті нашого дослідження професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури до організації індивідуальної роботи з учнями науково-пошукова

робота передбачала реалізацію різноманітних дослідницьких дій, спрямованих на виокремлення теоретичних, методологічних і методичних основ підвищення ефективності анонсованого процесу й розробку дієвої цілісності системних знань про нього. На думку сучасних науковців, педагогічний експеримент є однією з найбільш важливих складників науково-педагогічного пошуку [1, с. 222–223] й головним способом одержання нових наукових знань [5, с. 499–500]. У загальному розумінні експеримент тлумачать (від лат. – *experimentum* – спроба, дослід) як науково проведений дослід або спостереження явища у визначених умовах, що дозволяє спостерігати за його ходом, керувати ним, відтворювати його кожного разу при повторенні первинних умов [2, с. 108]. Своєю чергою, П. Підкасистий зазначає, що від звичайного пасивного спостереження експеримент, зокрема й педагогічний, відзначається активним впливом дослідника на явище, що вивчається [3, с. 38]. Адже в умовах експерименту фактор, яким дослідник планомірно маніпулює, називається активним, а ті, що залишилися незмінними – пасивними [9, с. 50]. Нині в науковій думці побутує позиція, згідно якої педагогічний експеримент доцільно проводити в декілька послідовних етапів, кожен з яких відбиває низку алгоритмізованих кроків, спрямованих на досягнення генеральної мети дослідження.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ / AIM AND TASKS

Мета статті – надати характеристику організаційних етапів професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури до організації індивідуальної роботи з учнями.

Відповідно до мети визначено такі **завдання** статті:

- узагальнити сучасні тлумачення сутності педагогічного експерименту;
- конкретизувати принципи, на які опиралось експериментальне дослідження професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури до організації індивідуальної роботи з учнями;
- висвітлити ключові віхи авторської наукової розвідки впродовж кожного з етапів.

3. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ / RESEARCH FINDINGS

У межах нашої наукової розвідки відповідно до висунутих завдань логіка проведення дослідно-експериментальної роботи уможливила обґрунтування її етапів, які характеризувалися чітко окресленими завданнями, відповідними формами і методами організації: пошуково-теоретичний – 2017 р.; діагностично-констатувальний – 2017-2018 н.р.; формувальний – 2018-2020 н.р.; аналітично-підсумковий – 2020-2021 н.р.

У процесі розробки концептуальних положень педагогічної системи професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури до організації індивідуальної роботи з учнями керувалися загальноприйнятими дидактичними

принципами (науковості, доступності, наочності, міцності знань, систематичності та послідовності, активності та свідомості, зв'язку теорії з практикою, а також наступності й урахування вікових та індивідуальних особливостей студентів та ін.). Впродовж окреслених часових відтинків під час організації експериментальної роботи опиралися на систему наукових принципів, що відображають загальні вимоги до її проведення:

– *принцип динамічності*, що націлював на всебічний та гармонійний розвиток особистості й спрямовував на поступове перенесення акцентів з виховання на самовиховання, з навчання – на самонавчання, з розвитку – на саморозвиток особистості майбутніх учителів фізичної культури та колективу педагогічного ЗВО; з педагогічного управління на самоврядування особистості студента та колективу педагогічного ЗВО; стимулював мобілізацію особистості майбутніх педагогів у процесі участі в різних видах спеціально організованої освітньої діяльності;

– *принцип соціалізації*, що забезпечував реалізацію таких процесів: зв'язок навчання майбутніх учителів фізичної культури з реальною педагогічною практикою, взаємозумовленість освітньої, педагогічної, методичної, науково-дослідної та громадської діяльності студентів, усвідомлення студентами суспільної значущості проблеми організації індивідуальної роботи учнів на уроках фізичної культури, яка вимагає врахування сучасних досягнень педагогічної, анатомічної, фізіологічної, фізкультурно-спортивної науки та найбільш ефективно реалізується в ситуаціях співпраці та співтворчості;

– *принцип самопізнання*, згідно з яким саморозвиток особистості майбутніх учителів фізичної культури базується на здатності рефлексивно мислити, в процесі чого відбувається безперервне усвідомлення студентами сутності індивідуалізації фізичного виховання школярів та ін.

Відзначимо, що дослідно-експериментальна робота з перевірки результативності запропонованої експериментальної системи та педагогічних умов її реалізації виконувалася відповідно до принципів *комплексності* (використовувався комплекс методів для отримання валідних експериментальних даних) та *безперервності*, що орієнтував на безперервне відстеження успішності кожного студента у напрямі опанування готовності до організації індивідуальної роботи з учнями.

Упродовж виокремлених етапів використовувалася низка методів наукового пізнання. Розглянемо детальніше ключові віхи окреслених етапів дослідно-експериментальної роботи.

На першому – *пошуково-теоретичному* – етапі (2017 р.) здійснювався *аналіз міждисциплінарної* (педагогічної, філософської, енциклопедичної, словниково-довідникової) *літератури* щодо стану розв'язання проблеми дослідження, що дало змогу:

- конкретизувати суспільно-історичні передумови професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури до організації індивідуальної роботи з учнями;
- визначити соціальні та педагогічні тенденції підготовки майбутніх учителів фізичної культури до організації індивідуальної роботи з учнями;

– здійснити контент-аналіз зарубіжного досвіду професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури до реалізації диференційованого та індивідуального підходів у процесі фізичного виховання учнів;

Також виявлено ступінь вивченості проблеми та її відображення у практиці; визначено теоретико-методологічну базу та науковий апарат, що уможливило виокремлення:

– нормативно-правового підґрунтя підготовки майбутніх учителів фізичної культури до організації індивідуальної роботи з учнями;

– методологічних підвалин дослідження професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури до організації індивідуальної роботи з учнями;

– закономірностей і сукупності загальнопедагогічних і специфічних принципів професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури до організації індивідуальної роботи з учнями.

Обов'язковим дослідницьким кроком було конструювання інструментарію експериментальної роботи.

На другому – діагностично-констатувальному – етапі (2017-2018 н.р.) здійснювалася експериментальна робота з метою уточнення робочої гіпотези, що спонукало проведення дослідження у таких напрямках:

– обґрунтування складників (концептів) авторської концепції та системи професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури до організації індивідуальної роботи з учнями;

– конструювання структурно-функціональної моделі відповідного процесу в освітньому просторі сучасної загальноосвітньої школи.

Водночас, окреслений етап передбачав організацію діагностичного та констатувального підетапів педагогічного експерименту з метою визначення стану сформованості готовності майбутніх учителів фізичної культури до організації індивідуальної роботи з учнями, що враховували обґрунтовані компоненти, критерії, показники та рівні досліджуваної готовності. Такий моніторинг стану досліджуваного феномену забезпечував можливість здійснення зворотного зв'язку, виявлення слабких аспектів розробленої системи й внесення коректив.

Одним із важливих методів організації дослідно-експериментальної роботи вважали педагогічний моніторинг. Поняття моніторингу близьке до таких загальнонаукових педагогічних і психологічних понять, як зворотний зв'язок, рефлексія, контроль, атестація тощо. Проте всі окреслені терміни є лише окремими елементами моніторингу. Як резюмує Л. Швайка [0], моніторинг характеризується низкою загальнонавчаних особливостей: системність, цілісність, науковість, безперервність, діагностичність, інформаційна оперативність та зворотний зв'язок [0, с. 56].

Суть педагогічної діагностики полягала, водночас, у зборі інформації про суб'єктів діагностики за допомогою використання різноманітних методів та діагностичних методик. Підставою для підбору діагностичних методик, що забезпечують об'єктивність отриманих даних, вважали виокремлені складники досліджуваної готовності.

Слід зазначити, що діагностика (від грецького «діа» – прозорий та «гнозис» – знання) у нашому дослідженні розумілась як загальний спосіб отримання випереджальної інформації про досліджуваний об'єкт або процес. У контексті значення діагностики у процесі формування чогось І. Підласий [4] проводить аналогію з фіксацією правильно поставленого діагнозу захворювання в медицині, а саме своєчасність і правильність визначення ознак і причин виникнення недуги сприяє сприятливому результату лікування [4, с. 68].

Ведучи мову далі, зауважимо, що діагностичний підетап експериментального дослідження передбачав використання низки методик для виявлення рівня сформованості компонентів і загалом готовності майбутніх учителів фізичної культури до організації індивідуальної роботи з учнями. Задля досягнення такої мети здійснено детальний аналіз науково-методичної літератури, результати якого засвідчили відсутність комплексного діагностичного інструментарію для вимірювання стану сформованості досліджуваної готовності. Відтак у рамках наукової розвідки систематизовано й адаптовано існуючі діагностичні методики й розроблено авторські тестові матеріали, використання яких уможливило здійснення валідної, надійної, достовірної, об'єктивної оцінки стану сформованості готовності майбутніх учителів фізичної культури до організації індивідуальної роботи з учнями.

Діагностичні матеріали добиралися таким чином, щоб забезпечити максимальну точність встановлення рівня розвитку кожного компоненту окресленого феномену й апелювали до виокремлених критеріїв та показників. Обрані методики використовуються на всіх етапах експериментальної роботи з метою виявлення в процесі констатувального та формувального експерименту динаміки формування у майбутніх учителів фізичної культури готовності до організації індивідуальної роботи з учнями.

Діагностичний етап педагогічного експерименту проводився зі студентами спеціальностей 014.11 Середня освіта (Фізична культура) й 017 Фізична культура і спорт, котрі в 2017–2018 н.р., які закінчили 4 курс навчання. Таке рішення базувалося на факті, що майбутні вчителі фізичної культури після вивчення дисциплін «Теорія і методика рухливих ігор і забав», «Теорія і методика фізичного виховання», «Анатомія людини з основами спортивної морфології», «Лікувальна фізична культура», «Теорія і методика викладання спортивних ігор», «Використання нетрадиційних спортивних ігор на уроках фізичної культури» повинні володіти розвиненими знаннями, вміннями й навичками організації індивідуальної роботи з учнями на уроках фізичної культури. Експериментальними майданчиками для проведення діагностики обрано такі педагогічні ЗВО України: Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, Волинський національний університет імені Лесі Українки, Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди, Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка. В анкетуванні взяли участь по 20 студентів 4 курсу з шести ЗВО (загалом 120 осіб).

Отримані результати діагностичного підетапу засвідчили нагальну актуальність оновлення професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури до організації індивідуальної роботи з учнями. Впродовж констатувального підетапу студентів, котрі стали учасниками експериментального дослідження, було розподілено на контрольні та експериментальні групи.

Результати експериментальної роботи демонструють, що в контрольній та експериментальній групі на початку експерименту спостерігаються близькі числові показники за рівнями сформованості кожного компонента і загалом готовності майбутніх учителів фізичної культури до організації індивідуальної роботи з учнями. Така ситуація забезпечувала рівнозначність контрольної та експериментальної груп на початковому етапі експериментальної роботи

Впродовж третього – *формульованого* – етапу дослідження відбувалася цілеспрямована реалізація авторської системи професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури до організації індивідуальної роботи з учнями шляхом апробації педагогічних умов, що сприяють ефективності досягнення мети дослідження, задля того здійснено такі дослідно-експериментальні дії:

- спроектовано, обґрунтовано й апробовано експериментальну методику упровадження авторської педагогічної системи професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури до організації індивідуальної роботи з учнями;
- організовано й проведено формульовальний етап дослідження;
- здійснено практичну апробацію використання розвивального потенціалу педагогічних ЗВО крізь призму реалізації авторської методики;
- на основі використання діагностичних методів (анкетування, тестування, опитування, вивчення результатів освітньої діяльності учасників експерименту (контрольних робіт, домашніх завдань, самостійних робіт тощо), ранжування, рейтингу та інших емпіричних та статистичних дослідницьких методів, спрямованих на вивчення реальної педагогічної дійсності, визначено проблемні складники концептуальних підвалин професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури до організації індивідуальної роботи з учнями; внесено зміни та вдосконалено навчально-методичне забезпечення функціонування експериментальної педагогічної системи шляхом внесення змін і доповнень у структурно-функціональну модель досліджуваного процесу.

Реалізація окресленого етапу здійснювалася в рамках природного освітнього процесу, відтак експеримент не порушував архітектуру професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури, а лише сприяв її оновленню. Організація формульованого етапу дослідження здійснювалась протягом 2018–2020 н.р. Відзначимо, що формульовальний етап експерименту передбачав апробацію провідних концептуальних ідей, закономірностей принципів дослідження шляхом, зокрема, використання можливостей та ресурсів розвивального потенціалу освітнього середовища педагогічних ЗВО України.

На четвертому – *аналітично-підсумковому* – етапі (2020–2021 н.р.) організація експериментальної роботи забезпечувалася шляхом здійснення таких дослідницьких кроків:

- організація контрольного оцінювання стану сформованості готовності майбутніх учителів фізичної культури до організації індивідуальної роботи з учнями, задля доведення ефективності методики реалізації авторської системи;
- узагальнення підсумків експериментальної роботи та систематизація отриманих емпіричних даних підсумкової діагностики рівня сформованості досліджуваної готовності;
- уточнення отриманих висновків, перевірка відтворюваності та можливостей упровадження педагогічної концепції авторської системи;
- осмислення перспективи реалізації результатів дослідження шляхом внесення змін у державні освітні стандарти загальної та вищої освіти;
- прогностичне обґрунтування розвитку системи професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури до організації індивідуальної роботи з учнями;
- оформлення результатів дослідно-експериментальної роботи. Результатом даного етапу стала публікація наукових статей, розробка навчально-методичних посібників і методичних рекомендацій для майбутніх учителів фізичної культури та викладачів, серед яких авторські навчально-методичні матеріали, зміст яких алгоритмізує виконання майбутніми учителями фізичної культури розроблених колізійних професійно зорієнтованих завдань; посібник «Легка атлетика у програмі фізичного виховання школярів», зміст якого розкриває особливості організації індивідуальної роботи учнів ЗЗСО на уроках фізичної культури шляхом використання фізкультурно-спортивного потенціалу легкої атлетики; навчальний посібник для студентів, котрі здобувають вищу освіту в галузі освітньої діяльності за спеціальностями 014.11 Середня освіта (Фізична культура) й 017 Фізична культура і спорт – «Тестування фізичної культури та рівня здоров'я школярів засобами контролю та самоконтролю» та ін.

4. ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ / CONCLUSIONS AND PROSPECTS FOR FURTHER RESEARCH

Логіка проведення дослідно-експериментальної роботи уможливила обґрунтування її етапів, які характеризувалися певними завданнями, відповідними формами і методами організації: пошуково-теоретичний – 2017 р.; діагностично-констатувальний – 2017–2018 н.р.; формувальний – 2018–2020 н.р.; аналітично-підсумковий – 2020–2021 н.р. На першому – пошуково-теоретичному етапі здійснювався аналіз міждисциплінарної літератури щодо стану розв'язання проблеми дослідження; виявлявся рівень вивченості проблеми та її відображення на практиці; визначалися об'єкт, предмет, мета, завдання, робоча гіпотеза дослідження, теоретико-методологічна база та науковий апарат, конструювався інструментарій експериментальної роботи.

На діагностично-констатувальному етапі проводилося уточнення робочої гіпотези, що спрямувало до обґрунтування складників (концептів) авторської концепції та системи професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури до організації індивідуальної роботи з учнями; конструювання структурно-функціональної моделі

означеного процесу. Окреслений етап передбачав організацію діагностичного та констатувального підетапів педагогічного експерименту з метою визначення стану сформованості готовності майбутніх учителів фізичної культури до організації індивідуальної роботи з учнями, що враховували обґрунтовані компоненти, критерії, показники та рівні досліджуваної готовності. Впродовж формувального етапу дослідження відбувалася цілеспрямована реалізація авторської системи професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури до організації індивідуальної роботи з учнями шляхом апробації педагогічних умов, що сприяють ефективності досягнення мети дослідження. На аналітично-підсумковому етапі проводилося встановлення стану сформованості досліджуваної готовності, задля доведення дієвості авторської системи; узагальнення підсумків експериментальної роботи та систематизація отриманих емпіричних даних підсумкової діагностики; осмислення перспектив реалізації результатів дослідження шляхом внесення змін у державні освітні стандарти загальної та вищої освіти.

Перспективним напрямом для досліджень є обґрунтування методики впровадження авторської педагогічної системи професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури до організації індивідуальної роботи з учнями.

5. СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ТРАНСЛІТЕРАЦІЯ / REFERENCES (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

1. Мариновська, О. В., 2012. Сутність поняття «моніторинг» у педагогічних дослідженнях, *Педагогічний альманах*, 15, 222–230.
2. *Новейший философский словарь*, 2008 [Сост. А.А. Грицанов], Минск: Изд. В.М. Скакун, 896.
3. *Педагогика*, 2012 [Сост. П. И. Пидкасистого]. Москва: Педагогическое общество России, 345.
4. Подласый, И. П., 2011. Педагогика. 2-е изд., доп. Москва: Юрайт, 574.
5. Староста, В., 2017. Педагогічний моніторинг та педагогічна діагностика: сутність і взаємозв'язок понять, *Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Педагогічні науки*, 4 (59), 499–505.
6. Степанченко, Н. І., 2017. Система професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури у вищих навчальних закладах: *дис. ... докт. пед. наук: 13.00.04*. Луцьк, 629.
7. Танасійчук, Ю. М., 2021. Підготовка майбутніх учителів фізичної культури до формування в учнів ціннісного ставлення до власного здоров'я: *дис. ... докт. філософії: 01 освіта/педагогіка*. Умань, 416.
8. Шаповалова, І. В., 2016. Підготовка майбутніх учителів фізичної культури до професійного самовдосконалення у вищих навчальних закладах: *дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04*. Запоріжжя, 246.
9. Швайка, Л. А., 2017. Педагогічний моніторинг. Харків: ВГ «Основа», 192.

10. Щекотиліна, Н. Ф., 2019. Педагогічні умови підготовки майбутніх учителів фізичної культури до індивідуальної роботи з учнями в умовах інклюзії: *дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04*. Одеса, 260.

EXPERIMENTAL RESEARCH OF VOCATIONAL TRAINING OF FUTURE PHYSICAL TRAINING TEACHERS FOR ORGANIZING INDIVIDUAL WORK WITH PUPILS

Oleksandr Aliksieiev,

Candidate of Pedagogical Sciences,

Senior Lecturer of the Department of Sport and Sport Games,

Kamianets-Podilsky Ivan Ohienko National University

Kamianets-Podilsky, Ukraine

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-6950-4413>

aliksieiev@kpnu.edu.ua

Abstract. The article characterizes the logic of organization of vocational training of future physical training teachers for organizing individual work with pupils. Modern definitions of the essence of pedagogical experiment have been generalized. It has been concretized the principles, on which experimental research of vocational training of future physical training teachers for organizing individual work with pupils was based. The key milestones of author's scientific investigation through the each of stages have been outlined. At *the exploratory-theoretical stage the analysis of interdisciplinary* (pedagogical, philosophical, encyclopaedic, dictionary-reference) *literature* with the purpose of indicating the state of solving research problem *was provided; the degree of study of the problem* and its reflection in practice *was revealed*; an object, a subject, a purpose, tasks, the working hypothesis of dissertation, *theoretical and methodological base* and scientific apparatus *were identified, the tools of experimental work were constructed*. At *the diagnostic and ascertaining stage* (2017–2018 academic year) the experimental works in order to clarify the working hypothesis, which led to the substantiation of the components (concepts) of the author's conception and the system of vocational training of future physical training teacher for organizing individual work with pupils was carried out; constructing the structural–functional model of studied process was carried out. The described stage provided for the organization of diagnostic and ascertaining substages of the pedagogical experiment in order to determine the state of formation of readiness of future physical training teachers for organizing individual work with pupils. Diagnosis was carried out with taking into account the substantiated components, criteria, indicators and levels of examined readiness. During the third– *the formative* – stage of research (2018– 2020 academic years) the purposeful implementation of the author's system of vocational training of future physical training teachers for organizing individual work with pupils by testing the pedagogical conditions, introduction of which into the educational process was directed for achieving the purpose of the research, took place. At the fourth – *the analytical and final* – stage (2020–2021 academic year) were carried out: the organization of a control checking

the state of formation of readiness of future physical training teachers for organizing individual work with pupils, for proving the effectiveness of methods of implementing author's system; generalization of the results of experimental work and systematization of the obtained empirical data of the final diagnostics; awareness of the prospects of realization of research results by making changes to state educational standards of secondary and higher education.

Key words: vocational training; applicants of education; future physical training teachers; experiment; organization; system; stage.

REFERENCES (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

1. Marynovska, O. V. 2012. Sutnist poniattia «monitorynh» u pedahohichnykh doslidzhenniakh [The essence of concept «monitoring» in pedagogical studies], *Pedahohichniy almanakh*, 15, 222–230.

2. Gritsanov, A. A. (Eds.). 2008. *Noveyshiy filosofskiy slovar'* [New Philosophical Dictionary], Minsk: Izd. V.M. Skakun.

3. Pidkasisty, P. I. (Eds.). 2012. *Pedagogika* [Pedagogy], Moscow: Pedagogicheskoe obshchestvo Rossii.

4. Podlasyi, I. P. 2011. *Pedagogika* [Pedagogy], (2-d ed., rev.), Moscow: Yurayt.

5. Starosta, V. 2017. Pedahohichniy monitorynh ta pedahohichna diahnostryka: sutnist i vzaiemozviazok poniat [Pedagogical monitoring and pedagogical diagnostics: the essence and interrelation of notions], *Naukovyi visnyk Mykolaiivskoho natsionalnoho universytetu imeni V. O. Sukhomlynskoho. Pedahohichni nauky*, 4 (59), 499–505.

6. Stepanchenko, N. I. 2017. Systema profesiinoi pidhotovky maibutnykh uchyteliv fizychnoi kultury u vyshchykh navchalnykh zakladakh [The system of vocational training of future physical training teachers in higher educational institutions]: *doctor's thesis*, Lutsk.

7. Tanasiichuk, Yu. M. 2021. Pidhotovka maibutnykh uchyteliv fizychnoi kultury do formuvannia v uchniv tsinnisnoho stavlennia do vlasnoho zdorovia [Training of future physical training teachers to develop pupils' attitudes towards their own health]: *doctor's thesis*, Uman.

8. Shapovalova, I. V. 2016. Pidhotovka maibutnykh uchyteliv fizychnoi kultury do profesiinoho samovdoskonalennia u vyshchykh navchalnykh zakladakh [Training of future physical training teachers for professional self-development in higher educational institutions]: *candidate's thesis*, Zaporizhzhia.

9. Shvaika, L. A. 2017. *Pedahohichniy monitorynh* [Pedagogical Monitoring], Kharkiv: VH «Osнова».

10. Shchekotylyna, N. F. 2019. Pedahohichni umovy pidhotovky maibutnykh uchyteliv fizychnoi kultury do individualnoi roboty z uchniamy v umovakh inkluzii [Pedagogical conditions of training of future physical training teachers for individual work with pupils in terms of inclusion]: *candidate's thesis*, Odesa.